

Några råd till dig som tar emot en svensk elev från utlandet

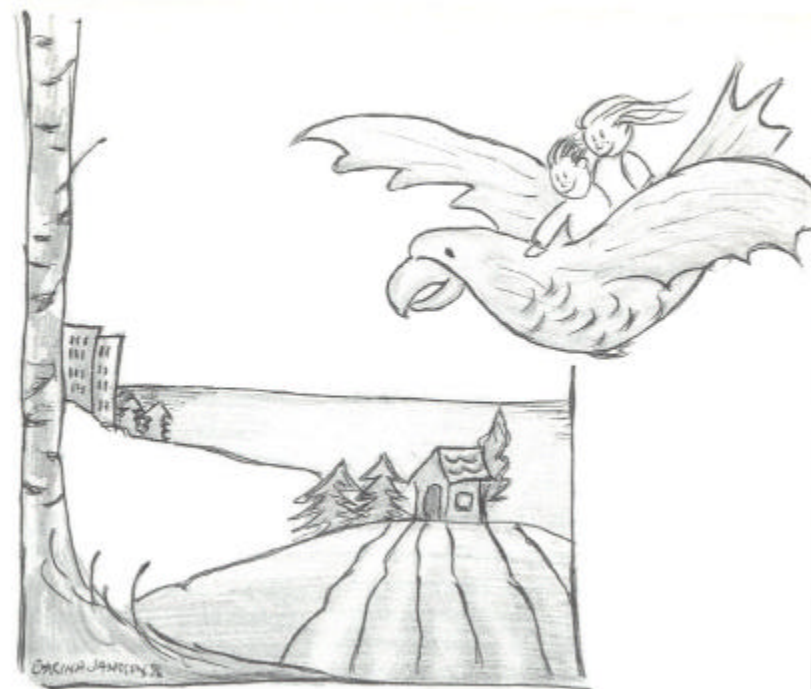
- Om du i god tid vet att eleven kommer, berätta för klasskamraterna det du vet om elevens bakgrund. Skapa förståelse för att vara ny i klassen och samtidigt vara främmande för svenska förhållanden. Understryk också att eleven genom sina upplevelser kan mycket som de övriga i klassen inte känner till.
- Prata med klassen om vad ni kan göra för att underlätta för eleven att bli mer hemmastadd både i skolan och i den övriga omgivningen. Se till att eleven blir väl förtrogen med de praktiska vardagliga rutinerna och skolans olika traditioner.
- Kamrater tröttnar snabbt på att höra berättelser från andra förhållanden. Samtidigt skall man veta att det inte är skryt när eleven talar om sina upplevelser. De utgör den referensram eleven har. Försök att i undervisningen ta upp frågor som berör elevens tidigare situation.
- Varför inte ta kontakt med den klass som eleven kommer ifrån - genom brevväxling eller via internet? Din klass kan på så sätt förstå mer om elevens förutsättningar. Samtidigt kan det vara ett intressant erfarenhetsutbyte mellan två skolor/länder.
- Du har också i eleven och hans/hennes föräldrar resurser i internationaliseringsprocessen i skolan. Försök utnyttja dessa!

Svenska elever som kommer till Sverige efter att ha bott utomlands är olika varandra precis som alla andra elever är olika varandra. Övergången kan vara svår. Det är viktigt att både hem- och skolmiljö är väl förberedda att möta denna utmaning.

Över 6 000 utlandssvenska elever i svensk undervisning:

- 1 000 är elever på grundskolenivå i någon av de drygt 30 utlandsskolorna
- 200 går i någon av de 6 utlandsgymnasierna
- 150 läser årskurs 7-9 eller får sin gymnasiekompetens via distansutbildning
- 3 600 deltar i kompletterande svensk undervisning på 140 orter
- 200 deltar i utökad svenskundervisning vid en internationell skola
- 300 läser enstaka ämnen, t ex svenska, på distans
- 400 går i någon av de tio europaskolorna
- 300 får sin utbildning i Sverige

Den här broschyr är utarbetad av Norsk Misjonsråds komite for utenlandsskolene og Interesseorganisasjon for barn av nordmenn i utlandet, IBAN och har bearbetats för svenska förhållanden av SUF, som är en intresseorganisation för de föräldraföreningar och andra huvudmän som bedriver svensk undervisning utomlands.

Du får en ny elev!

Eleven kommer från utlandet, men är svensk. Han/hon har upplevelser och erfarenheter från andra kulturer. Kulturer som du och de andra i klassen kanske inte känner till.

Din nya elev kan bli en fin resurs, men är samtidigt en utmaning till dig som lärare!

Svenska Utlandsskolors Förening

Box 24038, SE-750 24 UPPSALA. Tel/fax +46-18-24 47 42
E-post: suf.utlandsskolor@swipnet.se – Hemsida: www.suf.c.se

2004-12

Den här broschyren vill lyfta fram erfarenheter som delas av många svenska barn och ungdomar som har bott och gått i skola i utlandet.

Vad behöver du veta?

För att kunna hjälpa din nya elev till rätta är det viktigt att du vet i vilket land han eller hon har bott, hur länge vistelsen har varat och på vilken grund familjen vistats i utlandet. Det underlättar om du vet vilken miljö eleven har vuxit upp i och i vilket skolsystem eleven har gått.

Ett samtal med föräldrarna och eleven, gärna innan eleven börjar i klassen, kan ge dig värdefull information. Då kan du också fråga eleven hur han/hon vill bli presenterad inför klassen.

Sverige – ett främmande land?

Eleven har delvis andra kunskaper, färdigheter och livserfarenheter än barn som alltid bott i Sverige. Världsbild, upplevelser och kunskapsnormer kan vara annorlunda än hos andra barn.

När man bott utomlands har möjligheten att få svenska erfarenheter varit begränsad. Vissa har besökt Sverige varje år medan andra har vistats utomlands flera år i rad. Erfarenheter från utlandet och bristande kunskaper om svenska förhållanden kan ge intryck av osäkerhet.

Eleven har nyligen flyttat, kanske en av många flyttningar under åren.

Varje flyttning innebär nya avsked och sorg som det tar tid att bearbeta. I den nya situationen är mycket ovant och därför kan eleven känna sig otrygg. Eleven kanske isolerar sig och drar sig undan.

I en klass där alla känner varandra och har etablerade relationer kan en känsla av osäkerhet om svenska förhållanden göra det än svårare att komma in i klassen.

Om eleven själv är villig att dela med sig av sina erfarenheter från utlandet så kan hans/hennes speciella kunskaper säkert utnyttjas naturligt i olika delar av undervisningen. På andra områden kan han/hon sakna kunskaper och i stället vara i behov av extra stöd.

Olika skolor

Svenska och skandinaviska skolor i utlandet är ofta små. Elever från dessa skolor är vana vid små klasser, ett nära förhållande mellan elever och lärare samt en mycket individualiserad undervisning. De har ofta fått mycket träning i självständigt arbete.

En vanlig klassituation i Sverige kan upplevas som orolig, stökig, tuff och tröttsam. Eleven kan tycka att det är svårt att få lärarens uppmärksamhet.

Internationella och nationella skolor är också vanliga skolalternativ för svenska barn utomlands. De utländska skolorna kan vara väldigt olika de svenska när det gäller läroplan, pedagogik, disciplin och klasstorlek. Arbetssättet i klassrummet kan skilja sig åt, där läxor och prov tillhör den dagliga rutinen redan från första skolåret. Betyg sätts flera gånger om året.

En flyttning kan innebära byte från ett auktoritärt till ett demokratiskt skolsystem. Vissa elever kan ha gått på internatskola även i de lägre klasserna eller haft hemundervisning om lämplig skola saknats i området.

Från elevens föräldrar - och/eller tidigare lärare - kan du få information om den skola och det skolsystem som eleven gått i.

Kunskaper

Oberoende av skolbakgrund kan eleven ha varierande kunskaper i svenska. Ordförrådet kan vara stort på vissa områden och begränsat på andra. Flerspråkighet innebär ibland språkliga begränsningar, genom att ett visst språk bara använts i speciella miljöer eller situationer. Om svenska inte varit skol-språket kan eleven sakna de mest elementära skolorden i sin vokabulär, t ex svenska termer i matematik. Eleven kan också sakna vardagsuttryck och ha svå-

righeter med dialekter. Vissa elever har en annan accent och talar svenska med brytning. En del av de områden som behandlas i t ex geografi och samhällskunskap kan upplevas främmande och svåra. Eleven har kunskaper och färdigheter som han/hon inte längre har användning för. Det finns risk att han/hon då kommer till korta inom områden där andra verkar väldigt kunniga. Det är viktigt att bekräfta att eleven har ett egenvärde och att hans/hennes bakgrund och kunskaper är värdefulla.

Ofta kan betyg och kursplaner från elevens tidigare skola ge dig en uppfattning om var eleven står kunskapsmässigt.

Social anpassning

Från utlandet är eleven ofta van vid en nära social gemenskap. Det gäller inte minst för den som gått på internatskola. Nära band knyts till både svenska, internationella och nationella vänner. En ofta skyddad och begränsad miljö kan göra övergången till svenska förhållanden svår. Eleven kan också vara okunnig om vanliga samtalsämnen bland svenska barn. Han/hon känner inte heller till de sociala mönstren. I lek och sport kan eleven ha lärt sig andra spelregler.

Att tala med eleven om skillnader i kulturmönster, t ex sättet att tilltala en vuxen, underlättar den sociala anpassningen.